

RAMAZANI DHE IMAM ALIU *(paqja qoftë mbi të!)*

Nga. Dr. Alibeman Eghbali Zarch

Me emrin e Zotit, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

Në kalendarin islam, muaji i Ramazanit për myslimanët është muaji më i dashur dhe më i begatë. Ky muaj ka vlera të veçanta. Më e veçanta prej tyre është shpallja e Kur'anit në natën e Kadrit. Nata e Kadrit, në të cilën ka zbritur Kur'ani i shenjtë është e barazvleshme me një mijë netë. Në këtë natë zbresin engjëjt dhe shpirti (Xhebraili) me urdhërin e Zotit të tyre. Në këtë natë të shenjtë dhe të bekuar përcaktohet fati disa vjeçar i njeriut. Engjëjt zbresin që të përshëndesin besimtarët me selam (paqe) dhe të zbatojnë urdhërat e Zotit që janë vetëm shpëtim për njerëzinë.

Muaji i Ramazanit është i lidhur ngushtë me natyrën e njeriut dhe kujtimet më të bukura të besimtarëve në këtë muaj të begatë mbeten të paharruara. Ramazani është muaj i mikpritjes dhe Mikpritësi është Allahu i Madhëruar.

Në këtë muaj të begatë, çdo veprim i njeriut që nga frymëmarrja e gjumi konsiderohen si adhurim. Leximi i një ajeti (varg) kur'anor në këtë muaj është i barabartë me leximin e gjithë Kur'anit në muajt e zakonshëm dhe për këtë arsye të parët tanë na sygjerojnë që gjatë këtij muaji të jemi më të kujdesshëm për sa i përket leximit të Kur'anit sepse, në këtë muaj dyert e mëshirës janë të hapura.

Profeti i nderuar, Muhamedi *(paqja dhe bekimet e Allahut qofshin qoftë mbi të!)* ka thënë: ***“Mjerë ata myslimanë që ju kalon muaji i Ramazanit dhe nuk dalin të pastruar dhe të falur nga ky muaj.”*** Po ashtu, në hytben e muajit Sha'ban Profeti i nderuar, i pyetur nga Imam Aliu për cilësitë dhe veçoritë e këtij muaji të begatë, ka thënë: ***“Më e mira punë dhe më i miri adhurim në këtë muaj është largimi nga gjynahet.”***

Feja islame është fe e mëshirës dhe e begatisë dhe për këtë arsye Krijuesi i gjithësisë, mëshiruesi i gjithëçkaje, i ka dhuruar më shumë mëshirë njeriut. Feja është një institucion shoqëror i lidhur më të gjitha aspektet e jetës së njeriut. Feja e fton njeriun t'i përkushtohet më të mirës dhe të përpiqet për të arritur më të mirën e mundëshme.

Feja islame e konsideron zhvillimin e njeriut të lidhur me krijimin e marrdhënieve me njëri tjetrin dhe jo me jetën individuale të një personi sado të përkushtuar në adhurim. Një nga treguesit e shoqërisë fetare është bashkëpunimi dinamik midis njerëzve dhe krijimi i marrdhënieve të afërta me njëri - tjetrin. Gjatë muajit të Ramazanit theksohet më tepër dashuria dhe bashkëpunimi me vëllezërit në nevojë e në veçanti miqësia dhe lidhjet me familjarët. Kjo gjë është është përsëritur shumë herë në Kur'anin e shenjtë.

Ata që besojnë duhet të durojnë, të jenë të qëndrueshëm, të krijojnë lidhje dhe të jenë të devotshëm ndaj Allahut. Duke qenë të tillë, ata do të jenë shpëtimtarë.

Një nga veçoritë e tjera të rëndësishme të Muajit Ramazan është uniteti dhe bashkëpunimi i të gjithë myslimanëve, ashtu sikurse përmendet edhe në Kur'anin e shenjtë, i cili i fton myslimanët të bashkëpunojnë me njëri - tjetrin dhe të lidhen fort pas asaj që Zoti u ka dërguar, nëse duan të arrijnë mëshirimin dhe shpëtimin. Mesazhi

i fesë përse i përket vëllazërisë është një çështje shumë e thellë që përfshin edhe shoqërinë fetare.

Nëse marrim si shëmbull motrat dhe vëllezërit e një gjaku, shikojmë se ata janë shumë të lidhur me njëri tjetrin. Po ashtu dhe shoqëria fetare duhet të ketë të tilla cilësi. Në Kur'anin e shenjtë thuhet: **“Besimtarët janë vëllezër me njëri - tjetrin”**. Profeti i nderuar (*paqja dhe bekimet e Allahut qofshin qoftë mbi të!*) gjatë gjithë jetës së tij u përpoq shumë që të jetësonte këtë vlerë hyjnore dhe të krijojë një bashkësi të sigurtë e të pashembullt. Po ashtu, Profeti i nderuar (*paqja dhe bekimet e Allahut qofshin qoftë mbi të!*) kur mbërriti në Medinë i vëllazëroi muhaxhirët (emigruesit) mekas me ensarët (përkrahësit) medinas dhe vetë Profeti i nderuar lidhi vëllazëri me Imam Aliun (*paqja qoftë mbi të!*) dhe padyshim, për Imam Aliun, kjo vëllazëri ishte një privilegj.

Po të shohim jetën e Imam Aliut vërejmë se ai kurrë nuk ka ecur kundër rrjedhës por gjithmonë i është bindur Allahut fuqplotë. Imam Aliu (*paqja qoftë mbi të!*) nga momenti që pranoi fenë islame e deri në momentet e fundit të jetës së tij kur mori goditjen me shpatë në kokë nuk reshti së ndihmuari njerëzit në nevojë dhe së shërbyeri fesë islame. Ai e kaloi jetën e tij duke ndihmuar për çështje të ndryshme. Edhe kur ishte me agjërim e i uritur ai kurrë nuk reshti së ndihmuari në rrugën e Zotit.

Një nga mirësitë dhe veçoritë e tjera të muajit Ramazan është përmasa shoqërore, ekonomike dhe shëndetësore e tij. Gjatë muajit të Ramazanit të pasurit kujtojnë shtresat e varfëra dhe mendojnë më pak për të ardhurat e tyre. Po ashtu, përpiqen që tu japin iftar agjëruesve, sepse në këtë muaj të begatë të japësh qoftë edhe një kokërr hurmë për të hapur iftarin është shumë e vlefshme. Sikurse e thamë edhe me lart muaji i Ramazanit ka vlera të mëdha edhe përse si përket shëndetit sepse, ai ndihmon në pastrimin e sistemit të tretjes nga helmet dhe papastërtitë.

Aliu rob i Zotit

Në këtë muaj të begatë përveç ngjarjeve dhe ndodhive të shumta është edhe ngjarja e martirizimit të Imam Aliut (*paqja qoftë mbi të!*) në xhaminë e Kufes, më 21 Ramazan. Imam Aliu u lind në shtëpinë e Zotit, në Mekë, dhe u martirizua në xhaminë e Kufes. Ai ka thënë: **“O Zoti im, më mjafton nderi që jam krijesa Jote dhe jam krenar që Ti je Zoti im.”** Gjithë fjala dhe vepra e Imam Aliut mban ngjyra hyjnore dhe atë e krahasojnë me një shpirt që fluturonte vazhdimisht drejt Krijuesit të tij pa ndërje kurrfarë lodhjeje. Ai ishte burrë i punës dhe i luftës. Në fushën e betejës përpiquej me të gjithë forcën e tij. Edhe pse trupin e kishte të mbuluar nga plagët që merrte në fushat e betejës, ai natën nuk rehatohej për të fjetur por shkonte në xhami për të adhuruar Zotin e madhërueshëm. Zelli i Imam Aliut pasqyrohet në adhurimin e Zotit dhe në lutjet e tij.

Imam Aliu ishte shumë i vëmendshëm ndaj adhurimit të Allahut dhe në ato momente ai harronte çdo gjë që e rrethonte në këtë botë. Për shumë njerëz mund të jetë e pa konceptueshme që shigjetën që kishte marrë në këmbë gjatë luftës së Bedrit ia hoqën kur ishte duke u falur. A është e mundur në kohën e sotme të gjendet një njeri me këto cilësi të larta? Ai në jetë gjithmonë ndiqte rrugën e Zotit, madje ishte i lumtur për këtë gjë dhe thoshte: **“Nëse më hapen perdet nuk do t'i shtohet gjë bindjes sime, sepse unë nuk adhuroj Zot që nuk e shikoj me sytë e zemrës.”** Ai në çdo vend që shkelte, si në xhami, rrugë, rrugica, pazar, shtëpi e kudo shkonte, nuk harronte të adhuronte e të falënderonte Allahun, Krijuesin e tij. Ai është rob i Zotit dhe e adhuronte Zotin me sinqeritet dhe pastërti. U quajt edhe “babai i tokës” (Ebu Turab), sepse ai falte shumë namaze dhe balli i tij ishte i pluhurosur nga sexhdet e gjata.

Ebu Dardai duke pëshkruar gjendjen e Imam Aliut thotë: **“Në mëngjes herët dilte në plantacionet e mbjella me hurma duke lexuar Kur’anin dhe i rridhnin lot nga sytë. Kështu e shikoja që në fund të mbrëmjes. Ai ishte aq i ngazëllyer e i dashuruar me madhështinë e Krijuesit, saqë kalonte në gjendje të fikti.”**

Ai ishte i dhënë pas adhurimit dhe sytë i përloreshin nga dëshira për takimin me Zotin. Pas largimit të Profetit nga kjo jetë, bukuria dhe sinqeriteti i adhurimit të Zotit u panë vetëm në jetën e Aliut. Profeti i nderuar thotë: **“Nëse vendosim qiellin dhe tokën në njërën dorë dhe në dorën tjetër besimin e Aliut, për t’i peshuar, do shohim se dora që mban besimin e Aliut është më e rëndë.”**

Një tjetër cilësi e muajit të Ramazanit është sinqeriteti i besimtarëve të cilët edhe pse nuk janë në prani të të tjerëve, largohen nga e ngrëna deri sa vjen koha e iftarit. Pastërtia dhe sinqeriteti i Imam Aliut në adhurim është i pa përshkrueshëm. Në të nuk ka vend hipokrizia. Aliu në rrugën e përsosjes së tij arriti që ta zotëronte veten dhe të kishte në dorë frenat e drejtimit të vetes së tij.

Ndershmëria e Imam Aliut (*paqja qoftë mbi të!*) ishte e mahnitshme. Në një luftë të projektuar nga armiku, ku Imam Aliu ishte i detyruar të shkonte për tu përballur me të, ai tha: **“O Zot! Ti e di se këtë luftë nuk e bëme për pushtet, mbretëri dhe interesa materiale, por e bëme që të kthejmë në gjendjen e parë të vërtetat dhe shenjat e ligjeve të Tua dhe të vëmë rregull në tokë, në mënyrë që robtë e Tu të shtypur të jetojnë nën strehën e sigurtë të besimit dhe të zbatojnë ligjet e Tua që kanë pushuar së zbatuari.”**

Sikurse thotë ibn Abasi, Imam Aliu (*paqja qoftë mbi të!*) në çdo punë kërkonte të kishte pëlqimin e Zotit. E gjithë vepra dhe sjellja e tij përshkohet nga pëlqimi i Zotit dhe për këtë arsye atë e thërrisnin edhe Murteza (*që ka pëlqimin e Zotit*). Pasuria, pozita dhe postet nuk kishin vlerë për të, që ta detyronin të hiqte dorë nga qëllimi kryesor. Nuk ishte i dhënë pas mallit e gjësë që të bëhej rob i tyre. Në ndjekjen e rrugës së Zotit asgjë nuk mund ta lëkundte zemrën e tij. Ai arriti atë gradë dhe pozitë ku çdo gjë e tij, dashuria, pasionet, afeksionet, interesi për fëmijët, shtëpia dhe jeta e tij të ishin nën ndikimin e Zotit, duke e pastruar shpirtin e tij nga çdo gjë që i përkiste.

Aliu, shkenca dhe mendimi

Në kohën e profetësisë së Hazretit Muhamed (*paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!*), kur bota ishte mbuluar nga injoranca, egërsia dhe poshtërsitë e kur njerëzit jetonin në injorancë dhe padije, ku pengohej çdo lloj zhvillimi dhe civilizimi, ku pengohej marrja e dijes dhe mësimi i ditorisë, i dërguari i Zotit (*paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!*) alfabetin e misionit së tij e filloi me monoteizmin, shkencën dhe shkrimin dhe me anë të burimit “hyjnor” hapi për njerëzit dyert e shkencës e të dijes.

Profeti i Islamit (*paqja dhe bekimet e Zotit qofshin mbi të!*) në lidhje me këtë ka thënë: **“Njeriu më i ditur i myslimanëve pas meje është Aliu, prijësi i besimtarëve.”** Në një hadith tjetër ai thotë: **“Unë jam qyteti i dijes ndërsa Aliu është porta e tij. Prandaj, kushdo që don të futet në qytet le të kalojë nga porta e tij.”**

Abdullah ibn Mes’ud, transmetues i haditheve thotë: “Unë isha ulur pranë Profetit kur e pyetën për mendimin e tij rreth personalitetit të Aliut dhe Profeti u përgjigj: **“Shkenca dhe dija është ndarë në dhjetë pjesë nga të cilat nëntë i janë dhënë Aliut dhe një i është dhënë njerëzve të tjerë, por Aliu edhe në atë një të dhjetën është më i ditur se të tjerët”!!**

Në këtë hadith është përshkruar personaliteti shkencor i Imam Aliut, madhështia e të cilit në fushën e shkencës e të diturisë është e tillë që kushdo qoftë dhe sado të dijë duhet të përkulet përpara tij, të këpusë një kalli nga barra e tij dhe nëpërmjet tij të gjejë rrugën e dijes profetike dhe hyjnore.

Dijetarët dhe historianët kanë shkruar se Aliu (*paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: **“Më pyesni mua para se të mos jem më dhe ju betohem në Zot se në se do të ulem të shkruaj një fetva, për ndjekësit e Teuratit do të shkruaja fetva mbi bazën e Teuratit. Për ndjekësit e Biblës, mbi bazën e Biblës, për ndjekësit e Zeburit mbi bazën e Zaburit dhe për ndjekësit e Kur'anit mbi bazën e Kur'anit, në mënyrë të tillë që, në se Zoti do tu jepte gojë atyre librave e do të flisnin, do të thoshin: Aliu ka të drejtë dhe fetvatë tuaja i bazoi në atë që është zbritur për nesh.”**

Gjithashtu ai ka thënë tha: **“Më pyesni mua para se të mos jem më dhe ju betohem në atë që bëri farën të shpërthejë nën tokë dhe krijoi njeriun, nëse më pyesni për secilin nga ajetet e Kur'anit, do t'ju flisja për kohën kur është zbritur secili prej tyre, arsyen e zbritjes dhe vendin e zbritjes në Mekë apo Medinë.”**

Sipas këndvështrimit të Imam Aliut (*paqja qoftë mbi të!*) intelekti është veçori e njeriut. Imami në një hadith e shpjegon kështu ndryshimin ndërmjet njeriut, kafshës dhe engjëllit: **“Zoti i pajisi engjëjt me intelekt por jo me dëshirë sensuale (epsh) ndërsa kafshët me epsh por jo me intelekt dhe bijtë e Ademit me të dyja. Pra, ai njeri tek i cili intelekti mbizotëron epshin qëndron më lart se engjëjt, ndërsa ai njeri tek i cili epshi mbizotëron intelektin është më keq se kafsha.”**

Në bazë të këtij hadithi ndryshimi midis njeriut dhe kafshës qëndron pikërisht tek intelekti, ndryshimi midis njeriut dhe engjëllit tek sensualiteti, ndërsa ndryshimi me të dy tek kombinimi i intelektit me sensualitetin dhe ajo çka rrjedh prej këtij kombinimi. Përballë kafshës ka vetëm një rrugë, e cila është epshi, ndërsa përballë engjëllit ekziston vetëm rruga e intelektit. Vetë njeriu ndodhet përballë dy forcave kontraktore. Secila prej tyre e tërheq njeriun në rrugën që hap përpara tij. Pikërisht këtu shtrohet nevoja për të zgjedhur. Të zgjedhësh rrugën e intelektit apo rrugën e dëshirës sensuale. E bashkë me zgjedhjen vjen edhe përgjegjësia; pra përgjegjësia, vendimi, zgjedhja.

Raporti midis intelektit, pra mendjes dhe fesë, është i ngjashëm me raportin midis mendjes dhe moralit. Nga këndvështrimi i Imam Aliut (*paqja qoftë mbi të!*) mendja është rruga e mbërritjes së njeriut tek Zoti dhe besimi. Lidhur me këtë ai thotë: **“Nëpërmjet mendjes njohja e Zotit bëhet e fortë dhe e qëndrueshme.”** Dhe: **“Besimtari arrin të besojë në Zot vetëm nëpërmjet mendjes.”** Dhe: **“Besimi dhe morali janë rezultat i mendjes.”** Dhe: **“Forca e besimit varet nga forca e mendjes.”** Dhe: **“Baza e parë e islamit është mendja.”**

Raporti i mendjes me shkencën gjithashtu, sikurse raporti i besimit me moralin, është i dyanshëm. Imam Aliu (*paqja qoftë mbi të!*) e konsideronte mendjen si një nga burimet e shkencës dhe të dijes. Ai thoshte se mendja është burimi më i rëndësishëm i njohjes njerëzore, është forca me anë të së cilës njeriu arrin urtësinë. Në lidhje me këtë mund të përmendim hadithet e mëposhtme të marra nga fjalët e Imam Aliut (*paqja qoftë mbi të!*):

1. **“Mendja është parimi dhe baza e shkencës dhe ajo të fton të kuptosh.”**
2. **“Me anë të mendjes arrihen lartësitë dhe thesaret e lartësive.”**
3. **“Me anë të mendjes zbulohen thellësitë e urtësisë dhe me anë të urtësisë zbulohen thellësitë e mendjes.”**
4. **“Të mendosh nuk është njësoj si të shikosh me sy, sepse sytë ndonjëherë të gënjejnë, ndërsa mendja nuk e gënjen atë që i ka kërkuar mendim. Prandaj, mendja është burimi dhe rrënja e dijes dhe shkencës.”**

Imami i konsideron shkencën dhe përvojën si instrumente dhe faktorë të forcimit të mendjes. Ai thotë: *“Mendja është diçka e lindur që shtohet me anë të dijes dhe përvojës.”* Shkenca dhe dija e forcojnë mendjen e të mençurit. Ti vlerësohesh nga mendja, pra forcoje mendjen tënde me anë të dijes. Për këtë arsye edhe mendja ndikon në rritjen e dijes dhe vetë dija ndikon në forcimin e mendjes. Prandaj, nëse njeriu vë mendjen në punë bëhet më i ditur dhe kur bëhet më i ditur, mendja e tij shtohet.

Duke parë me vëmendje disa nga thëniet e Imam Aliut (*paqja qoftë me të!*) kuptojmë se nevoja e shkencës për mendjen është më e madhe se nevoja e mendjes për shkencën. Ai ka thënë: ***“Çdo dije e cila nuk vërtetohet nga arsyeja është devijim dhe injorancë.”*** Si edhe: ***“Kur një njeri i jep përparësi dijes së tij mbi arsyen, atëherë dija do t’i bëhet barrë dhe pengesë.”***

Ishte fjala për muajin më të mirë dhe për personalitetin e pashembullt, drejtësia, qëndresa, mëshira, përkushtimi, ndershmëria, dituria dhe vlerat e tjera të të cilit janë të njohura për mikun dhe armikun e tij. Me siguri ky shkrim i shkurtër është si një pikë uji në oqean që nuk mund të shprehë të gjitha përmasat e muajit të Ramazanit dhe personalitetit të Imam Aliut, por me siguri mund t’i motivojë më shumë lexuesit e dashur për një njohje më të thellë të begatisë së muajit të Ramazanit dhe të personalitetit të Imam Aliut (*paqja qoftë mbi të!*).

Të shpresojmë që Zoti i plotfuqishëm të na japë mundësinë e përfitimit nga begatia e këtij muaji për të menduar më shumë për njerëzit në përgjithësi dhe vëllezërit myslimanë në veçanti dhe të lutemi për lavdinë e Islamit e të myslimanëve .